

Gran Palè, Galri nasyonal
Antre Pòt H

AYITI

De syèk kreyasyon atistik

19 novanm 2014 - 15 fevriye 2015

Tétatèt Sébastien Jean & Robert Saint-Brice

Tétatèt sa a mete an dyalòg è Robert Saint-Brice, yonn nan gwo reprezantan « Art naïf » ki mouri an 1973, ak èv plas-tisyen ki ap viv jodi a ki rele Sébastien Jean, li fèt an 1980, pou nou ka eseje konprann inivè de atis sa yo ki te fòme tèt yo pou kont yo, men ki puize toude nan yon memn imajinè. Menm si Sébastien Jean pa revandike Saint-Brice kom mèt li, kan memn nou pa ka inyore lyezon ki ka etabli a travè sijè de atis sa yo abòde. Ev sa yo ki souvan bay yon aspe defòrm sanble ap fì envokasyon gwo puisans, ak yon pouvwa meditatif pwofon. Yo montre sitou nesesite pou trans-fòrme realite a pandan y ap espire, pou Sébastien Jean, nan mit ak mistè ayisyen yo, pou Robert Saint-Brice, nan imaj vodou, a travè lwa yo, lespri ki konvoke nan seremoni.

Orè ekspozisyon an

19 novanm 2014 - 15 fevriye 2015

10è - 20 è Dimanch, lendi, jedi, vandredi ak samdi/10zè - 22zè mèkredi
Gran Palè a fèmen jou madi
Gran Palè a fèmen jou 25 desanm nan. Fèmti byen bonè a 18tè jou 24 ak 31 desanm

Ekspozisyon an se Réunion des musées - Grand Palais, ki organise l.
Li benefisiye haut patronage mesye François Hollande, Prezidan Republik la ak Mesye Michel Martelly, Prezidan Republik Ayiti.

Komisarya ekspozisyon an :
Régine Cuzin, komisè endependan, Paris
Mirèy Péordin-Jérôme, direktris Atelye Jérôme, Pòtoprens

Ak soutyen

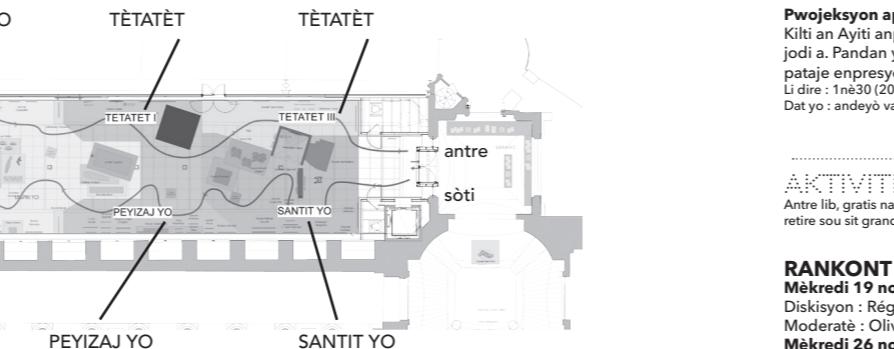

Patniè nou yo :

Nòt sou èv yo : Levoy Exil, San tit, vè 1980 Christian Raccurt ak Jean-Philippe Brutus © foto Josué Azor. Frantz Jacques, alyas «Guyodo», San tit, 2014, Pòtoprens, koleksyon atis la © Foto Josué Azor. Luce Turner, L'Escalier, 1969, koleksyon Jézabel Turner-Traube © Photo François Doucy. Roland Dorcely, Le Mur de la Vie, vè 1956-1961, legs Lina Wiener Assad © Photo Josué Azor. Port-au-Prince, musée d'Art haïtien du collège Saint-Pierre, yon don Centre d'Art Photo Dominique Franck Simon. Hector Hypolite, Ezili et sa cour terrestre, vè 1946, Milwaukee Art Museum, don Richard ak Erna Flagg. Milwaukee Museum © Photo Efraim Lever. Séjour Legros, Léoncia Legros, pa gen dat, Port-au-Prince, musée du Panthéon national haïtien (MUPANAH) © Photo François Doucy. Mario Benjamin, San tit, 2013, koleksyon atis la memn, ak bél otorisasyon galri Revue noire, Paris © Courtesy Revue Noire foto Revue Noire. Hervé Télémaque, La Terre couchée (detay), 1985, Paris, Musée d'Art moderne de la Ville de Paris © Musée d'Art Moderne / Roger-Viollet © ADAGP, 2014. Jean-Michel Basquiat, She Installs Confidence and Picks Up His Brain Like a Salad, Paris, Centre national des Arts plastiques - ministère Culture et de la Communication - Koleksyon Lambert en Avignon © The estate of Jean-Michel Basquiat / Adagp, Paris 2014. Sasha Huber, Haiti chene, 2010-2011, Helsinki, koleksyon atis la © Sasha Huber. Jean-Urick Désert, Constellations de la deesse / Ciel au-dessus de Port-au-Prince Haïti 12 janvier 2010 21:53 UTC (detay), 2012, Berlin, koleksyon atis la © Jean-Urick Désert. Sébastien Jean, Attaque, 2013, koleksyon Christian Raccurt et Jean-Philippe Brutus © Foto Josué Azor. Robert Saint-Brice, Loas, vè 1960, Port-au-Prince, koleksyon Fondation Culture Crèation, yon don madam Joseph Nadal © Photo Dominique Franck Simon.

PLAN EKSPOZISYON AN

A KOTE EKPOZISYON AN

AKTIVITE APRANTISAJ

Dat yo, orè ak rezèvason sou sit entènèt : [grandpalais.fr](#)

ODYOGID fransè, anglè, kreyòl 5€

VIZIT POU GRANMOUN YO

Vizit gide

San l pa rete sou sa moun abitye tande sou èv atistik ak kilti ayiti, ekspozisyon sa a pito pwopoze nou travèse yon pakou atistik byen oriinal : pou anivwon 170 kreyasyon nan dè dimansyon spektakilè oubyen sa ki pi piti, soti XIXyèm a kounye a, pou ka rakonte istwa té kreyòl sa a. Pandan yon konferansye ap akonpanye ou, pran tan dekouvrir pil anssam èv fasin an sa yo.
Li dire : 1nè30. Tarif la 21€. Tarif redui a 16€. Of tarif Tribu (biye pou gwoup 4 moun ki genyen 2 jèn 16 ak 25 lane) 58€
Dat yo : andeyò skolè : mèkredi, jedi, vandredi ak samdi 15zè30/Vakans skolè : mèkredi 11zè ak samdi 11zè15

BON JAN POU VIV

Vizit atelye pou granmoun yo Ev atistik ak alkòl fò

A lorijin, yon bwason pou esklav ak maren, wonnan te fèt nan plantasyon kann daprè sa yo di se te petè Christophe Colomb ki te vini ak li nan koloni an. Alkò fo sa a ki te fabrike Ayiti yo renmen l depi plizyè syèk, e sa fè lanton lemond antye konnen l. Pandan ou ap vizite ekspozisyon an, epi jwenn ekkléisman ak konferansye a, epi pandan Vincent Pateux ap gide ou, ou ap ka goute yon seleksyon yan kalte bon wonnan ti gou byen diferan... plis ti sirizip myanm myanm.
Li dire : 2zè30 (1nè30 vizit gide, 1nè ak entèvenan an). Tarif la 70€. Pou moun tarif redui yo 50€.
Dat yo : andeyò jou vakans skolè : samdi 24 janvye, epi 7 fevriye a 15zè30.

VIZIT FANMI YO AK TIMOUN

Pwojeksyon fim anvan yon vizit gide

Pandan yon konferansye ap akonpanye ou, vin dekouvrir ak fanmi ou tout istwa ak riches kreyasyon atistik Ayiti.
Li dire : 1nè. Tarif la 19€. Pou moun tarif redui yo 14€. Of pou tarif Tribu (bilè pou gwoup 4 moun ki peye ki genyen 2 jèn soti 16 pou rive 25 lane) 52€.
Of pou tarif fanmi (bilè pou gwoup 4 moun ki genyen ladan 2 jèn mwens pase 16zan) 43€.
Dat yo : andeyò jou vakans skolè : samdi 16zè/Vakans skolè : mèkredi ak samdi 16zè

Vizit pou antre nan ekspozisyon.

Of ki rezèv pou nouvo vizitè yo !

Yon vizit konferansye a ap met an evidans pou ou bagay byen tòf nan Gran Palè, epi fè ou dekouvrir kilti ak èv atistik ayisyen an soti XIXyèm syèk pou rive XXIyèm syèk... Aprè sa ou ap ka pousoiv poukout libelibè.
Li dire : 1nè. Tarif yo : 12€. Li gratis pou timoun mwens pase 16zan ak yon limit 3 timoun ak yon granmoun (rezèvason an obligatwa)
Yon tarif priviléj rezèv pou ou nan restoran « Les Galeries » (aksè a nan Square Jean-Perrin) : 20.50€ : vizit gide pou granmoun + panyè manje/8.50 : vizit timoun + panyè manje. Dat li : samdi 31 janvye 11h15.

Wizite boutik libéri ekspozisyon an lè ou fin fè pakou a, oubyen

boutik ki sou liy lan sou boutiquesdesmusees.fr

A KOTE EKSPOZISYON AN

Pwojeksyon aprè yon vizit gide (pou timoun 8-11zan)

Kilti an Ayiti anpil e istwa l konpléks. Ekspozisyon invite ou dekouvrir yon pèp a travè kreyasyon li yo soti XIXyèm pou rive jodi a. Pandan yon konferansye ap akonpanye yo, gade yon fim animasyon oubyen yon dokimantè (selon laj patsipan yo), epi pataje enpresyon ou yo epi dekouvrir yon seleksyon èv nan ekspozisyon an.
Li dire : 1nè30 (20 pou 30 mn pwojeksyon/diskisyon, ak 1nè vizit). Tarif la 7,50€
Dat yo : andeyò vakans skolè : mèkredi ak samdi 14zè

AKTIVITE KILTIREL YO

Antre lib, gratis nan oditoryòm Champs-Elysées. Pou rankont mèkredi yo ak fim vandredi yo, aksè a priorize sou prezantasyon yon invitasyon pou retire sou sit grandpalais.fr. Jwenn konferans nou yo sou sit entènèt grandpalais.fr, iTunes.fr/grandpalais ak konsè sou France Culture Plus.

RANKONT POUR MÈKREDI 18tè30

Mèkredi 19 novanm : kreyasyon contemporain an Ayiti

Diskisyon : Régine Cuzin ak Mireille Jérôme, komisè ekspozisyon an, p envite atis yo pale sou travay yo.
Moderatè : Olivier Marboeuf

Mèkredi 26 novanm : Dany Lafferrière ak Mario Benjamin

Dyalòg : Dany Lafferrière, ekriven canadyen, ki soti ayiti, ap pale ak Mario Benjamin, atis platisyen, k ap viv Ayiti.

Moderatè : Valérie Marin La Meslée

Mèkredi 21 janvye : Girouette et Pisè vinaigre. Spektak Alain Blondel ak Syto Cavé. Komedyen yo se Jean-Michel Martial, Philippe Cotten, Mathias Megard : Lin Yuan Shang, dansè ; Thierry Peala, chantè. Konsepsyon limyè a : Hervé Gary.

Mèkredi 4 fevriye : Ev atistik ak istwa an Ayiti

Chita pale : ant ekriven Françoise Vergès, Carlo A. Célius, Bernard Marcadé, toude istoryen èv atistik, Laënnec Hurbon, sosyolog, ap met an evidans pou nou istwa sou Art Haïtien yo, epi poze kesyon sou plas li nan lemond.

FIM VANDREDI YO 12zè.

Sik Ayiti yè ak jodi a

Vandredi 21 novanm : Dimanche 4 janvye

François Marthouret, 2014, ak Emmanuel Vilsaint, Anyès Noel, Rosa Bursztejn, 1nè50. Pwojeksyon anvan premye a, adaptasyon woman Lyonel Trouillot a, Bicentenaire.

Vandredi 28 novanm : Des pierres dans le soleil

Ak Patricia Benoit, 2012, avec Edwidge Danticat, Michèle Marcelin ak James Noël, 1nè35

Vandredi 5 desanm : Gouverneurs de la rosée

Maurice Faslevic, 1975, ak Dieudonné Pomero, Sylvie Auguste et Jessy Alphonse, 1nè47
A pati woman Jacques Roumain

KONSE

Samdi 6 desanm a 20tè : James Germain

Chan kreyòl ak vodou ayisyen, chan jazz ak klasik, tradisyon ak modènité : nan pwogram nan yon gran brasay plizyè kontinan ak James Germain.

LEKTI

Mèkredi 3 desanm a 12zè : Le Doux parfum des temps à venir

Catherine Hiegel ap li teks Lyonel Trouillot, Mizarén : Jose Pliya. Nan prezans ekriven an : Lyonel Trouillot.

EVENMAN YO.

Mwa fim dokimantè

Samdi 29 ak dimanch 30 novanm a pati 10zè : Re-voir Haïti.

Pwojeksyon : Art, histoire, société...de jouen tou long

konsakre a Ayiti a travè yon seleksyon plizyè dokimantè.

Dimanch 7 desanm a 10zè : Matinée Balzac - Grand Palais, Les Comédiens.

De Peter Glenville, 1967, ak Liz Taylor, Richard Burton, 2zè27

MILTIMEDIA

APLIKASYON EKSPOZISYON AN

Tout enfòmasyon yo, ak pwogramasyon (3.59€)

Aplikasyon pou iPhone ak Android

EDISYON YO

KATALÒG EKSPOZISYON AN, 232 paj, 39€

Ou enterese ak pwodui nou ?

Vizite boutik libéri ekspozisyon an lè ou fin fè pakou a, oubyen

boutik ki sou liy lan sou boutiquesdesmusees.fr

Telechaje Aplikasyon ekspozisyon an

Jwenn tout enfòmasyon yo, pwogramasyon an, odyogid yo...

Ak soutyen Delegasyon jeneral lang francs ak lòt lang peyi Lafrans.

Pandanyap akeyikreyasyon ayisyen an, Gran Palèap akeyiyon lang tou, kreyòl ayisyen an, ki make tout domèn envansyon atistik yo. Paske lang pa ka separe ak èv atistik yo, e èv yo benyen nan lang lan, ki patisipe nan jou nesans yo, tankou likid ki ba yo manje, se pou sa li lejitim pou fè apèl a lang lan lè ou vle panche pou konprann èv yo. Se sans sa a transfè nan lang kreyòl eksposizyon an genyen : nan envite nou vwayaje a travè de syèk kreyasyon an Ayiti, li pèmèt nou vwayaje tou nan yon langaj, ki te la pandan tout travay pwodiksyon an tou, e bay plis limyè sou sa l vle di. Kreyòl se tou yonn nan pi bèl pwodiksyon fòs enèji kreyasyon pèp ayisyen an.

Xavier North
k lòt lang nan Lafrans

Ekspozisyon sa a se yon okasyon san parèy pou fe piblik la dekouvrir richès kreyasyon atistik ayisyen an, ni sa yè ni sa jodi a. Se tou yon omaj pou atis ayisyen, a istwa peyi yo, ak tou nannan kilti yo. Se ak yon gran plezi n ap akeyi yo sou sèn parizyen an, nan Gran Palè sitou, yon kokennchenn moniman, ki, depi plis pase yon syèk, te gen ladan, pi gwo ekspozisyon èv atistik nan kapital fransè a.

Mirèy Perodin-Jérôme Komisè eskpozisyon

k Ayiti

Lavi po
ti fi sou
Saint-Fl
jwe (Sti

1000

asann dis èv atistik Ekspozisyon Ayiti : De syèk kreyasyon tis ayisen sou peryòd xix vyèm syèk pou rive jouk jodi a. odi yo, rantere nan yon dyalòg ak èv atistik enpòtan ki byen a monte nan yon lòd kronolojik, prezantasyon yonn aprè ayisen an, men li eseye tabli yon dyalòg, yon rankont, yon even yo. Pakou a, olye l pran yon chemen eksplikatif, chwazi sikilasyon lib. Li kreye espas pou dekouvri fòs imaj ki nan apit ki pakouri ekspozisyon an gen tit yo an kreyòl, tit sa yo entèkèt kek figi popilè, ak kèk sèn lavi toulèjou, *Lespri* yo mete ijyon vodou ak reliyion katolik, epi senbòl frannmason, *Peyizaj* yo k 1960, pou tèt yo te twò « kontanporen », *Chèf* yo panche ta sou reprezantasyon pouvwa politik, ak entèlektyèl. Charakte de atis pran tan dyaloge a travè èv yo.
ante an Frans, anpil lòt te fèt pou ekspozisyon an menm,

10 of 10

s eksperyans lavi toulèjou, te prezan nan ansanm èv sa yo. Yon biye pou you reiyouni familial (Antonio Joseph, Louisianeard Séjourné), de amoure (Hector Hypolite), mizisyen k ap animo (Manuel Mathieu, oubyen chef gang ak moun k ap fete (Nasson), ak sen yo : Sen Michel beton, twal payêt (David Boyer), poupe (Pierrot Barra), zo têt (Désiré), konvoie yon fason difera les.

uzi moun sou moun (Élodie Barthélemy), yon bidonvil arebò yon mòn il Pötöprens. Pent Saint Soleil yo, ki se peyizan (Prospère Pierre-Louis, spay ak laval. Atis sou Granri yo (Céleur Jean-Hérard et Guyodo) raple wi nan yon anвионнman mikalaw, imaj video anba fil bable (Maksaen ki prisoryon tétyo.
ap sibi difikilte jou aprè jou, men ki kenbe la ak tout diyite l.

Swa pou fè Iwanj, metafò osnon polemik, pòtre moun pran anpil plas nan istwa atistik Ayiti. Nan xix vyèm syèk, li patisipe pou montre aklé idantite figi politik ak entéléktyle, tankou twa pésyonan fanni sa yo, pwòch pouvwa leta a. Tablo sa yo ki restore spesyalman pou ekspozisyón an, dyaloge ak sa ki reprezante depite Jean-Baptiste Belley, yo te voye a Paris an 1793, pou fè Kouvansyon Nasyonal la ratifye dekchè afranchisman jeneral esklav Léger-Félicité Sonthonax te pran nan Sen Domeng. Nan kòmansman xx tyèm sièk la, Édouard Goldman penn yon seri pòtre, bél imaj moun fyè de tèt yo, pou reyaji kont pwopagad rasis nan eppòk la. Pi ta, pòtre Gervais-Emmanuel Ducasse yo pwopozé yon lòt royalite chéf lète, rakonte anplis kèk fè istorik. A travè reprezantasyon figi zannimo yo, Jasmin Joseph fè kèk pòtre satirik sositè ayisyen an ki yerachize anpil, alòske Fritzner Lamour ap iwonize diktatí a ak pentad, senbòl Duvalier yo. Philomé Obin penn reken k ap pote prezidan Lescot deyò pouvwa a, André Eugène li menm imajine yon konba kòk pou yon puisan manbo. Jodi a, Mario Benjamin reyalize pòtre anonim a pati imaj li kapte nan televizyon, Sasha Huber bay Duvalier ripòs nan egzekite pòtre yo ak agraf yo fabrike pou chantye, Patrick Vilaire li menm poze kesyon sou obsesyon pouvwa ak deriv politik.

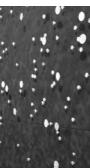

Hervé Télémaque

Reyinyon Hervé Télimaque ak Jean-Michel Basquiat, de atis anblematik, tout moun alawonnbadè respèk travay yo nou ese耶 fè li pase nan montre nan travay yo atachman aklè yo genyen pou Ayiti, toude pa pou memm rezon. Basquiat te vwayaje anpil, men li pa t janm gen chans al Ayiti. Nouyòk nan namn, Ayiti vin rekonèt li kòm pitit li paske li te rive regle kesyon idantite kote li sòti nan mete plizyè senbòl sou istwa peyi d ayiti nan kék èv li. Nan yon lòt sans, Télimaque te konsidere tankou yon atis ki pa t afime ase nan travay li orijin kote li sòti a, Ayiti. Alòske, kék egzanp si ayisyen ki byen kchè oubyun ki parèt sibtilman nan èv li yo, tankou a tòl kolbosò a, egziste byen egziste paske misye te konnen trè byen sosyete ayisyen an, paske li te viv la yon pati nan vi li.

yon an, ak kèk èv ki mete aksan kolesere reliyyon vodou, katolik, epi
tily (piley mason twa vété teologal, douz tribù Israël, nò, sid). Senkretilis
ki imaj popilè ki prezante l sitou kay pent naïf yo (Hector Hypolle),
fête Duffaut, Salnave Philippe-Auguste, Wilson Bigaud). Bosou de kò¹
Legba (André Eugène), Ezili (Barbara Prézeau-Stephenson, Édouard
se otan referans a lwa yo (lespvi vodou) ki fè éko ak Lekris, Lavayèj
lajeur, Sen Eustache. A travè yon pakèt matèryel byen differan, tankou
ant), pèl ak kòn (Pascale Monnin), asye corten (Élodie Barthelemy),
(), kawotchou (Ronald Mevs)..., atis yo transande tout kòd ki établi po
ant dye yo ak moun, pwovoke entèferans ant divès kwayans ak mit k

Sasha Hu

12 janvye 2010, tranblemandè Ayiti. Sasha Huber ak Jean-Ulrick Désert travay, yonn Helsinki, lòt la Berlin, kote y ap viv, depi plizyé lane. Rann yon omaj a plizyé sànten milye mouri ki mouri nan katastwòf naturel vyolan sa a, enpoze l a yo. Yonn kreye Ayiti cheri, lòt la Plizyé konstelasyon pou deyès / Syèl sou tèt Pòtoprens Ayiti 12 janvye 2010 21 :53 UTC, de èv ak koulè byen defini, kote ble ak wouj drapo ayisen an byen reprezante pou Sasha Huber.
Tanp deyès la - yon èv Jean-Ulrick Désert kreye pou eksposiyon an - ak Konstelasyon pou deyès k ap relye syèl ak latèt otou imaj Joséphine Baker, ki reprezante sou plizyé meday kat syèl potoprens, pou reyalize yon metafò, atè, nan yon pan mi imajinè yon kay kanbral, achitèk Adolf Loos desinen pou li, sou pan mi an li enprime yon powèm « Les Ruines » Oum Kalsoum chante.